

DOI: [https://doi.org/10.18524/2410-2601.2023.1\(39\).306547](https://doi.org/10.18524/2410-2601.2023.1(39).306547)

УДК 821.161.2

Наталія Бевзюк

**ГЕРМЕНЕВТИКА РАДОСТІ В ПОСЛАННІ АПОСТОЛА
ПАВЛА ДО ФІЛИП'ЯН**

Стаття є спробою здійснення герменевтичного аналізу біблійного тексту Послання апостола Павла до Филип'ян. Стаття є також часткою розвитку біблійної герменевтики в Україні. Основна увага приділена поняттю «радість» як основної константи та смислоутворюючої основи розуміння смислу життя людини. «Радість» розглядається не як почуття, а як дія, завдяки якій людина визначає основні цінності свого існування: віра, служіння Богові і людям, розуміння і прийняття слабкості і нерішучості у важкі часи, прийняття страждань як форми зміцнення своїх переконань, і, в решті решт, велику довіру до Бога. Такі властивості людини, про які говорить апостол Павло, формують цілісність духовного світу, самодисципліну і наповнюють життя. Одночасно вони є основою для сприйняття світу у радості, бо які б досягнення або помилки не спіткали людину, у неї завжди є прівід радити – шлях до Бога веде людину до спасіння, наголошує апостол Павло.

Ключові слова: *Біблія, апостол Павло, радість, филип'яни, віра, молитва, служіння, довіра, спасіння.*

Ми живемо у світі, який усе далі й далі відходить від виняткових вимог християнства, але при цьому майже однаково – і непослідовно – високо оцінює сакральні тексти, зокрема Біблію. Герменевтика священного тексту пов'язана з визначенням біблійного тексту як носія духовних цінностей. Тому розкриття особливостей концепту сакрального тексту важливе для визначення в ньому основ людської природи. Вони (основи) різні і специфічні, але в них виявлена єдина реальність людських цінностей, людського досвіду, орієнтири людського існування. Послання апостола Павла до Филип'ян є тим моментом біблійних текстів, в якому розглядаються деякі аксіологічні орієнтири духовного життя людини. Складність розуміння цих текстів полягає в тому, що існують протиріччя між букввальними смислами сакрального тексту, культурною парадигмою епохи, за якої цей текст був написаний і, нарешті актуалізацією цінностей тексту у сьогоденні.

Біблія – це великий «документ», книга завжди про сучасність; про сучасну людину, її життя, світогляд, мрії, сподівання. В ній є відповіді на будь-які питання, що хвилюють, бентежать людину, і відповіді можуть бути лише завдяки ретельно підготовленому розуму і серцю. Біблія торкається майже усіх сторін життя, і за сакральною оболонкою тексту виявляються самі потаємні бажання і почуття людини. Радість – це центральне послання Євангелія: добра звістка Ісуса Христа про спасіння (від своєї слабкості та помилок) до всіх людей, і це радісна звістка, і радість – це одна з найбільш важливих доктрин християнства.

Метою даної статті є визначення особливостей розуміння радості як джерела смислу, як *концепту*, а не як емоційного переживання або просто слова. Зміст радості перевершує зміст слів, фраз або речень. Поняття радості було проаналізовано через інтеграцію між текстом (мікроаналіз – фрази, речення) і дискурсом (макроструктурою), тому письмовий текст розглядається на основі авторського формулювання, який виражається і розвивається завдяки свідомому мовному вибору. Мова йде не про те, що «трапляється», а про те, що «здійснюється». Радість – це єдина константа християнського життя: «Це сказав Я вам, щоб радість моя була в вас, і щоб повна була ваша радість» (Ів.15:11). Тому у даному випадку радість розглядається як сенс і мета життя, радість, в якій виражається повнота людського буття. Про таке переживання радості йде мова у Посланні апостола Павла до Филип'ян. Існують різні смисли розуміння радості як у Старому, так і в Новому заповіті. Є радість триумфуюча як спасіння; «радість в вірі» (Флп.1:25), яка виходить з твердої віри в Бога навіть посеред труднощів, випробувань і страждань (Іак.1:2); радість як добрий настрій, що проявляється в Божій присутності і пришесті Христа в Судний день; радість як задоволення від слухання євангельської звістки; радість любові; радість як блаженство і щастя, внутрішня радість; радість у відношеннях з Богом і людьми (Флп.4:4), пов'язана з вдячністю і виражається через молитву, подяку і хвалу; радість задоволення, яка вчить обходитись тим, що маєш (Флп.4:11-12) та інш. Біблійні тексти зосереджують увагу на тому, що радість – це одна з важливіших чеснот, яку повинні розвивати християни, як особливість буття, яке перевершує обставини і дозволяє вірним відчутти повноту Божої присутності і повноту життя. Людина стає справжньою людиною лише в радості.

Павло – апостол язичників і істинний засновник християнства, родоначальник християнської теології і філософії, почав свій шлях гонителем християнства, а закінчив – мучеником. Єврей, який був елліністом за народженням (народився у грецькому місті Тарс) і римським громадянином, отримав блискучу іудейську освіту в Єрусалимі, вчився на раввіна, тобто вчителя тлумачення постанов єврейського способу життя, які були викладені у єврейському законі – і цей закон охоплював уся аспекти релігійного, етичного і громадянського життя. Його вчителем був Гамалііл – видатний раввін того часу. Маючи не аби-які досягнення в юдейській теології, Павло був направлений у Дамаск для боротьби з християнами. По дорозі в Дамаск з ним відбулось диво, яке зробило його християнином (Діян.9:1-22; 22:3-16; 26:12-18), але ні в одному зі своїх Послань Павло докладно про це не пише, але називає себе «покликаним» Божою благодаттю (Гал. 1:15). Теологічна система Павла побудована навколо великої антитези гріха і благодаті; поклав між Старим і Новим Заповітом. Павло сформулював повну систему християнського вчення, в основі якої – сотеріологія і вчення про шлях спасіння. Він заробляв собі на життя дуже розповсюдженим ремеслом – шив палатки, щоб зберегти

незалежність і не обтяжувати своїх учеників. Ніколи не просив грошей для себе – тільки для бідних євреїв-християн в Палестині; і лише в якості виключення прийняв дари від филип'ян, дорогих його серцю. Раніше Павло насолоджувався славою і популярністю: євреї з євреїв, фарисей з фарисей, самий ревний, самий непорочний, самий визнаний (Флп.3:5-6), а коли він вирішив йти за Ісусом, то відмовився від життя, за яке інші готові були померти, відмовився, як він казав, заради *більшого* щастя, а не меншого. Його любов до успіху і світської уваги згасла, поступившись нової, більш яскравої любові. «Тягнуть мене одне і друге, хоч я маю бажання померти та бути з Христом, бо це значно ліпше» (Флп.1:23).

Послання Павла – це авторські листи, звернені як до громад, так і до конкретних осіб, усі вони наповнені духом віри, надії і радості, торкаються практично усіх важливих сторін людського життя (людської особистості), важливих істин християнської релігії. Послання Павла були написані на протязі приблизно 12 років – з 52-53 до 64-67 рр. Послання филип'янам було написано приблизно у 61-63 рр. і вважається самою радісною книгою Біблії.

Филипи – місто, розташоване в Македонії, в північно-східній частині сучасної Греції. Македонське місто Филипи було побудовано Філіпом, батьком Олександра Македонського, і назване на його честь і розташовувалось на шляху, який пов'язував Європу з Азією. Населення було змішаним і складалося з греків, римських поселенців і невеликої кількості євреїв. Ця територія стала римською у другому столітті до нашої ери. Згідно Діань (Діяння 16:9-40) Павло, під час своєї другої місіонерської мандрівки у 51 р. у супроводі Сили, Тимофія і Луки, заснував у Филипах християнську громаду, яка стала першою не тільки у Греції, а й у Європі. У Филипах Павло пережив гоніння і був вимушений покинути це місто і відправився у Фіссалоніки (Діяння 17:1-10), де якийсь час його вірні филип'яни підтримували його (Флп. 4:16). Тут у нього були вірні і віддані ученики, які стали для нього «радістю і вінцем» (Флп.4:1). У 57 р. Павло знову відвідав Филипи, а у 58 р., під час мандрівки у Єрусалим, зупинився в Филипах, щоб відсвяткувати Пасху (Діяння, 20:6).

Послання Павла до Филип'ян було написано, коли він знаходився у в'язниці у Римі (Флп.1:7, 13, 14, 17), навіть під загрозою смерті (Флп.1:20-23). Це прекрасний лист, багатий для розуміння богослов'я Павла, його апостольської любові і турботи про Євангеліє і його вірних. В Посланні до Филип'ян Павло розкриває свою людську чуттєвість і ніжність, свій ентузіазм з приводу приходу у світ Христа як ключа до життя і смерті (Флп. 1:21), а також глибоке почуття до тих християн, які живуть у Филипах. Послання филип'янам називають одним із самих особистих листів і «листом радості», в якому відкриваються неймовірно довірливі відношення між апостолом і громадою филип'ян і виражаються вдячність і благання, радість і турбота, спокій і прагнення. Це Послання було написано приблизно через десять років після заснування церкви і через три роки

після того, як Павло в останній раз її відвідував. Особистий, ніжний тон листа, ті ласкаві слова, з якими він звертається до филип'ян з виявом щирої любові і називає їх «мої улюблені» (Флп.4:1), показує свої тісні відношення з цією церквою і її членами. Це Послання було відправлено филип'янам з Епафродитом, теж филип'янином, який прибув до Риму з грошовими подарунками від громади. З багатьох церков, які заснував Павло, Филиппи були єдиною церквою, яка підтримувала Павла фінансово. Цей вчинок показує довіру і дружбу, які існували між апостолом і членами филип'янської громади і в якій було щось особливе, що наповнювало радістю серце святого Павла.

Павло у цей час перебував у в'язниці, наражаючись на смертельну небезпеку, але, як він сам про себе казав, не страждав, а навпаки – зміцнювався духом; таке випробування на його думку, надає людині, яка терпить гоніння за істину, не аби-яку честь і силу. Своєю стійкістю Павло надихає вірних і навіть говорить про радість, яку відчуває, коли страждає за віру, але щоб радіти, коли до тебе погано ставляться, треба мати щось більше, ніж людську мужність, особливо коли знаходишся у в'язниці і не можеш захистити себе. В чому полягає така мужня радість? У збереженні гідності безмежної відданості істині – Христу: «Через чекання й надію мою, що я ні в чому не буду посоромлений, але цілою сміливістю, як завжди, так і тепер Христос буду звеличений у тілі моїм, чи то життя, чи то смертю. Бо для мене життя то Христос, а смерть то надбання» (Флп.1:20-21). Своїм прикладом Павло спонукає бути твердими у своїй вірі за будь-яких випробувань, відданими своїм переконанням і меті свого життя, закликає до єдності і терпіння.

Усі ці якості об'єднуються апостолом одним словом – віра. Віра передбачає беззастережне прийняття Бога, як приймаючого і прощаючого людину; віра, як акт людини є спроба ввірити себе Богові: «вірую, Господи! Допоможи моему невірству» (Мк.9:24). Коли блудний син повернувся додому, там була радість (Лк.15:32). Віра дає надію на майбутнє, надію, яка наповнює людину поверненням додому і буттям з Богом. Приємно усвідомлювати, що «краще попереду». Суть віри – це радість від усього, що є для людини Бог. «Блаженний» - це перше публічне слово Ісуса (Мф.5:3). Бог обіцяв щастя (Числ.10,29) і не перестав пропонувати його людині. Радість присутня у всій Біблії: «Нехай буде приємним Йому мій роздум: я радітиму в Господі» (Пс.103, 34). Завдяки своїй вірі у Христа, Павло був готовий побачити свою ситуацію очима віри в зовсім іншому вигляді і цим здивував більшість людей: «Бажаю ж я, браття, щоб віддали ви, що те, що сталося мені, вийшло більше на успіх Євангелії, бо в усій преторії та всім іншим стали відомі кайдани мої за Христа. А багато братів у Господі через кайдани мої посмілилися та ще більше відважилися Слово Боже звіщати безстрашно» (Флп.1:12-14). Ці сильні слова виходили з внутрішньої радості служіння Богові, яку

переживав Павло, незважаючи на обставини. Ні в якому іншому посланні це не висловлюється з такою теплотою і наполегливістю.

У в'язниці Павлу не дозволяли виступати перед натовпом, робили його становище нещасним, але це не зламало його. Радість відчуття і переживання Бога, істини і світла поглинали будь-які страждання. Про свої негаразди Павло сказав дещо важливе: «Тому любо мені в недугах, у прикростях, у бідах, у переслідуваннях, в утисках через Христа. Коли бо я слабкий, тоді я сильний» (II Корф.12:10). Він зміг піднятися над безліччю своїх страждань, а свою духовну силу приписував шукав у справжньому джерелі – Ісусу Христі. Павло казав: «Я все можу в Тім, Хто мене підкріплює, в Ісусі Христі» (Флп.4.13). Своім прикладом він показав як виглядає людина, для якої прикладом життя є Христос: «Бо свята людяність є нашими сходами, по яким ми зможемо піднятися до пізнання Бога. Тому ті, хто бажають піднятися... нехай розвивають в собі перш за все людяність Христа» [Barth 1992: 152]. Павло навчився бути задоволеним при будь-яких обставинах і, підбадьорюючи людей, він говорить: «Умію й я бути в упокоренні, умію бути й у достатку. Я привчився до всього й у всім: насититися й голод терпіти, мати достаток і бути в недостатці» (Флп.4:12). Павло, кинутий у в'язницю, почув радість наповненості життя, не знаючи буде він жити, чи помре. Отаку радість він передає у Посланні до Филип'ян. Епафродит, через якого филип'яни надсилають Павлу матеріальну допомогу і підтримку, стає його вісником. Церква у Филип'ях відрізнялась щедрістю у підтримці апостольського служіння (Флп.1:5; 4:15-16; Дії апостолів 16:15). Павло вдячний їм за таку підтримку, радіє цьому, розхвалює Епафродита, називаючи його братом і помічником у благовісті (Флп.2:25). Епафродит розповів апостолу про становище їх церкви: було схоже, що їх спокушають лжепророки. Але филип'яне встояли і Павло хвалить їх сталість і, розуміючи особливості людської слабкості, щоб зберегти їх від падіння, додає настанови і виражає вдячність «за вашу участь в Євангелії від першого дня аж дотепер» (Флп.1:5). Розуміючи складнощі життя филип'ян, Павло, для їх підтримки, обіцяє відіслати до них Тимофія, коли той буде вільний, підкреслюючи не особистість Тимофія, а його вірність (Флп.2:20-21), тому зараз відправляє Епафродита. Можливо Епафродитом оволоділа ностальгія (навіть захворів) і він хотів перервати свою місію і повернутися у Филип'ї, і Павло, розуміючи тугу Епафродита, називає його хворобу чеснотою і підкреслює, що навіть в такому стані він служить Богові і громаді, не жаліючи самого себе: «бо за діло Христове наблизився був аж до смерті, наражаючи на небезпеку життя, щоб доповнити ваш нестаток служіння для мене» (Флп.2:30). Павло зауважує, що це і є кращим проявом віри – допомагати людям та працювати заради істини. І, розуміючи складний стан Епафродита, а можливо і його слабкість, замість закида, буде справжній «золотий міст» для цієї людини: апостол відправляє його у Филип'ї з Посланням. Для Павла присутність Епафродита була втіхою, але й

одночасно радіє з приводу його відправки у Филиппи; він буде щасливим, коли Епафродит повернеться до своєї церкви: «Тож прийміть його в Господі з повною радістю, і майте в пошані таких» (Флп.2:29). Павло написав цього листа як подяку за подарунки, які йому прислали филип'яни. На відміну від лицемірних коринфян і непостійних галатів, филип'яни завжди підкорялись кожному слову і вченню апостола. У Посланні до филип'ян Павло радіє їх дару не тому що потребує, а тому що бачить їх щедрість, бо той, кому достатньо дарів від Бога, ніколи не буде жебраком у душі: блага міряють не достатком багатства, а волею Бога, яку пізнають у справі і задоволені «з того, що мають» (Флп.4:11). Павло хвалить людську доброту і щедрість: коли ви допомагаєте, то не біднішаєте. Бог вам дасть усе, що ви потребуєте, бо щоб щось мати, треба щось віддавати. Павло давно не спілкувався з филип'янами і, можливо вважав, що його забули, але сталося навпаки. Апостол радіє не дару і навіть не людям, які його принесли, радіє плоду – своїй місіонерській роботі, яка йде на благо самим дарувальникам: «Кажу це не тому, що шукав я давання, я шукаю плоду, що примножується на річ вашу» (Флп.4:17). Павло відчуває себе збагачений цим даром, бо знає, що він є *жертва*, яка потрібна Богові: «Та все я одержав, і маю достаток. Маю повно, прийнявши від Епафродита, що ви послали, як пахощі запашні, жертву приємну, Богові вгодну» (Флп.4:18).

У Посланні Павло обговорює деякі справи, які стосуються людських відношень між ним і церквою у Филиппах, і кожен раз підкреслює, що будь-яка молитва про них до Бога наповнена радістю: «Завжди у вській молитві своїй за всіх вас чиню я молитву з radoщами» (Флп.1:4). Павло радіє участі филип'ян у благовісті і підкреслює, що бачить необхідність залишатися на землі заради них, як апостол своїх церков, зі своїми братами заради їх зростання і радості у вірі. В цьому вчинку апостол виявляє не стільки святість, скільки свою людяність, бо «...людяність кожної людини складається у визначеності її буття як спільного з іншою людиною. Справжня людина має людяність не в тому, що вона є для себе, а в тому, що вона є з іншими людьми, не на одинці, а вдвох. Тільки так перебуває вона в своєрідності людського буття, відповідає своєму призначенню бути союзником Бога. Тільки так людина є істотою, для якої є Людина Ісус» [Barth 1992: 84-85]. Якщо смерть заради віри, то він готовий померти (1:27-2:16), така смерть заради спасіння позбавлена трагізму: «Доповніть ви радість мою» (Флп.2:2) Для Павла апостольське служіння, благодать і відповідальність перед людьми складає єдине ціле. Тому Павло каже: «Я радію та тішуся разом із вами всіма. Тіштеся тим самим і ви, і тіштеся разом зі мною!» (Флп.2:17-18). Він радіє від того, що вони разом і вони його слава. Павло, завдяки духовному піднесенню, побачив Бога, істину і йому вдалось своїм служінням встати на цей шлях віри і свободи, які втілились у його радість і славу. Филип'яни, що бачуть і чують його, стають причетними до того, що він є. В цьому сенс відношень: «Я радію» і «Радійте» - це *вісь* Послання (Флп.1:18; 4:4). Ця тема знаходить відгук у

віруючих, і стає джерелом надхнення, дозволяє залишатися стійкими перед негараздами. Є одна особливість його заклика: він використовує дієслівну форму: «Я радію!», «Радійте!» Тільки через справу можна знайти вищу точку всієї земної проблематики: не тільки Бог вам відкривається, але й ви йдете назустріч Богові. Павло усіма засобами закликає филип'ян зберігати згоду між собою, змирнено звертається до них, а не наказує, з проханням про єдність, бо знає, що прохання здібно проникнути у їх душі «Отож, коли є в Христі яка заохота, коли є яка потіха любові, коли є яка спільнота духа, коли є яке серце та милосердя, то доповніть радість мою: щоб думали ви одне й те, щоб мали ту саму любов, одну згоду і один розум!» (Флп.2:1-2); і закликає їх: «виконуйте своє спасіння» (Флп.2:12). Спасіння розуміється як призначення людини, тобто те, за допомогою чого вона удосконалюється. І обов'язок людини – прийняти це призначення, навіть тоді, коли є перешкоди, так людина стає світильником, який сяє у темряві світу: «як світла в світі» (Флп.2:15). Світильники просвітлюють інших, але цього замало, бо повинна сяяти чистота життя, «додержуючи слово життя» (Флп.2:16). «Шлях власної праведності складається з окремих кроків у напрямку зростаючого досягнення. Кожний етап на цьому шляху вже і є ціль. Людина проходить формування, зростає, набуває, засвоює, робиться благочестивіше, все краще і більш впевненою» [Barth 2002: 48].

Радість в Посланні апостола Павла до Филип'ян – це радість в Богові. «Радійте в Господі завжди, і знову кажу: радійте!» (Флп.4:4) – це слова людини, у якої було менш за все радити, ніж у будь когось іншого (Павло у цей час перебував у в'язниці). В Посланні до Филип'ян наголосуються на відданості Богові навіть у скрутному становищі, яке не завадить радіти в Богові. Радість в Богові – це пошук і дисципліна на все життя. Роки і десятиліття йдуть на те, щоб навчитися радіти в Богові. Квітка проростає, але з часом вона зміцнюється, росте і квітне, а її корені стають глибші і сильніші. Християни відчують справжнє зростання, коли зростають в пізнанні і любові: «І молюсь я про те, щоб ваша любов примножалась ще більше та більше в пізнанні й усяким дослідженні» (Флп. 1:9). Адже чим більше людина пізнає, тим більше зростає в неї любов: «щоб ви досліджували те, що краще» (Флп.1:10), люди вчаться тому, що приносить їм благо.

Розуміння і відчуття присутності Бога – це те, що відганяє страх, занепокоєння і веде до миру. «Ні про що не турбуйтеся, а в усьому нехай виявляються Богові ваші бажання молитвою й проханням з подякою. І мир Божий, що вищий від усякого розуму, хай береже серця ваші та ваші думки у Христі Ісусі» (Флп.4:6-7). Життя у спілкуванні з Богом дозволяє пережити радість, яку випробували филип'яни. Радість завжди відображає життя, його самі високі моменти, задоволення від отриманої впевненості та самореалізації. Радість віруючої людини нерозривно пов'язана з її особистим досвідом віри, уваги і довіри до ближнього, і, як результат – духовне оновлення. Радість невіддільна від способу життя віруючої

людини, але їй не треба пов'язувати з добрими моральними якостями, які достойні похвали: без внутрішнього світла, яке розкривається завдяки Богові, моральні якості і дії людини не будуть мати ніякої радості; радість проявляється лише в духовному оновленні в людяності людини. «Радійте у Господі завжди, і знову кажу: радійте!» (Флп.4:4) – це вперте звернення не зважаючи ні на що, яке Павло протиставляє у Флп.1:8 і 2:17-18 стурбованості або зневірі. І тут мова йде не про радість, яку відчують люди час від часу, а радість і Богові, в повноті життя: радіти, втішатися, бути сильними. «Повнота життя можлива лише у єдності духовного і земного; люди живуть у звичайному світі, і вони повинні знати, що тут є порядки, з якими треба, у всякому разі, рахуватися» [Barth 2002: 82]. Апостол Павло каже, що світ прекрасно знає що добре, а що погано, а знання добра є пізнання Бога лише тоді, коли людина дотримується заповідей. Тому християнство стало не етикою, а пізнанням і розкриттям Бога в людині, дотримуватись заповідей – це робити те, що робить людину кращою, щасливою і радісною.

Послання до Филип'ян є одним із самих чудових документів християнської людяності, радістю віри, яка ґрунтується на справжньому розумінні унікальної ролі Христа у спасінні всіх, хто сповідує Його (Флп.2:11; 3:8-12, 14, 20-21). Павло писав про життя, сповнене радості, миру і задоволення, хоча в цей час сам страждав і перебував у в'язниці. Його лист надихає, його впевненість нагадує про Божу мудрість і контроль у важкі моменти життя, його хвилювання кидують виклик у цьому пугівнику по радості. Павло свідчить про свою задоволеність і радість і показує те, що йому допомогло впоратись з складними обставинами життя: християнська щедрість, християнська вченість і християнська довіра. Щедрість филип'ян по відношенню до Павла була завжди присутнім почуттям. Власне ставлення християн до складних обставин у важкі часи робило їх мужніми і сильними, формувало самодисципліну, при якій людині не потрібно було більше, ніж вона має. І, нарешті, Павло був задоволений, тому що Бог (у будь-які складні або легкі часи) заслуговував довіри і прославлявся; навіть коли (за мирською мірою) не уявлявся таким. Апостол вчив бути задовільними, і тому вчив довіряти і радіти світу і життю.

Список використаної літератури

- Біблія. <https://bibleonline.ru/bible/ubio/php-1/> (Біблія Івана Огієнка)
- Barth, K. (1992) *Die Kirchliche Dogmatik. Studienausgabe*: Band 15: III.2 45-46: Das Geschöpf II. Theologischer Verlag Zürich, 294 s.
- Barth, K. (2002) *The Epistle the Philippians*, London, Westminster John Knox Press, 142 p.

Natalya Bevzyuk

**THE HERMENEUTICS OF JOY IN THE EPISTLE OF THE APOSTLE
PAUL TO THE PHILIPPIANS**

The article is an attempt to carry out a hermeneutic analysis of the biblical text of the Epistle of the Apostle Paul to the Philippians. The article is also part of the development of biblical hermeneutics in Ukraine. The main attention is paid to the concept of "joy" as the main constant and meaning-making basis for understanding the meaning of human life. "Joy" is considered not as a feeling, but as an action, thanks to which a person determines the main values of his existence: faith, service to God and people, understanding and acceptance of weakness and indecision in difficult times, acceptance of suffering as a form of strengthening his beliefs, and, in the rest the rest, great trust in God. Such human properties, which the Apostle Paul speaks about, form the integrity of the spiritual world, self-discipline and fill life. At the same time, they are the basis for perceiving the world in joy, because no matter what achievements or mistakes befall a person, he always has a reason to rejoice – the path to God leads a person to salvation, emphasizes the Apostle Paul.

Keywords: Bible, Apostle Paul, joy, Philippians, faith, prayer, service, trust, salvation.

References

- The Bible.* <https://bibleonline.ru/bible/ubio/php-1/> (Bible of Ivan Ohienko).
Barth, K. (1992) *Die Kirchliche Dogmatik. Studienausgabe:* Band 15: III.2 45-46: Das Geschöpf II. Theologischer Verlag Zürich, 294 s.
Barth, K. (2002) *The Epistle the Philippians*, London, Westminster John Knox Press, 142 p.

Стаття надійшла до редакції 27.04.2023

Стаття прийнята 27.05.2023